

اقتصاد دریا

بندر کنگ

بخش چهارم

پیشنهادهای الگوی مسکن بومی

در شمال غربی خلیج فارس

مهشاد امینی، دکتر حمیدرضا عامری سیاهویی، صابر ژند - بافت تاریخی شهرها قسمت مهمی از هویت فردی و اجتماعی ساکنان آنها را نشان می دهد و جایگاهی برای زنده ماندن و تداوم تاریخ و فرهنگ ملت هاست که اهمیت ندادن از بین بردن آن خسارت زیادی در همهی بخش ها برای هر کشور به وجود می آورد.

تأثیر عناصر طبیعی مانند آب و باد در این معماری به گونه ای متفاوت دیده می شود. به دلیل رطوبت بالا، آب در زیر حیاط (محفضه ی زیر زمین) نگه داری میشود که به آن پرکه می گویند و باد به عنوان عنصر مهم طبیعت در این اقلیم از طریق بادگیرهای رفیع، حجیم و چهار طرفه خانه ها جلوه ی ظاهری می یابد. بادگیرها علاوه بر خنک ساختن اتاق ها و دلپذیر کردن هوای محیط، تبدیل به عنصری نمادین و ثابت در معماری بافت تاریخی می گردد. فضای پشت بام به عنوان آخرین پرده از جلوه ها خانه های کنگ، فضای آرام بخش و پوشیده را به تصویر می کشد که جان پناه های دو تیکه ی آن (ستام) امکان عبور تسیم ملایم دریا را فراهم می آورد و فضای بام را به محیطی برای آسایش و استراحت ساکنان تبدیل می کند.

ویژگی های مسکن بومی

عوامل اقلیمی بر ویژگی های مسکن بومی شامل پلان، مصالح و نحوه ی تهویه بنا اثر گذاشته است. مهم ترین ویژگی پلان بناها در این اقلیم عبارت از موارد ذیل است: باز بودن و گستردگی پلان (پلان آزاد) جدا کردن اکثر بناها با فضاهای باریک و عرض متفاوت موجود فضاهای بسته، نیمه باز و وجود فضاهای نیمه باز (ساباط)

اهمیت حریمت، جدا کردن اندرونی و بیرونی جهت استقرار بنا به صورتی که از حداقل تابش و حداکثر کوران و تهویه طبیعی استفاده گردد.

وجود سکو معمولاً به ارتفاع یک متر برای جلوگیری از نفوذ رطوبت

علاقمندانه از زیر زمین به علت مرجانی بودن بستر بنا و رطوبت زمین و بالا بودن آب های سطحی در مسکن های این منطقه از مصالح بوم آورد با ظرفیت حرارتی بالا استفاده شده است. ساختار دیوار، ستون و پی از سنگ می باشند. پوشش سقفها با چوب چندل و کاهگل است که عایق حرارتی و رطوبتی بالایی را ایجاد می نماید. در اقلیم گرم و مرطوب تهویه هوا بسیار مهم است که با به کار بردن تدابیر ذیل گرما را میتوان تا حدودی تعدیل نمود:

جهت گیری و نحوه استقرار بنا به طوری که از حداقل تابش و حداکثر کوران و تهویه طبیعی استفاده گردد. فضاهای بسته با ارتفاع زیاد تا انرژی حرارتی جذب شده از طریق بام مشکل ایجاد نکند.

استفاده از ضخامت دیوارها به منظور جلوگیری از نفوذ حرارت شدید به داخل بنا.

استفاده از پنجره ها و روزنه هایی در مقابل هم برای ایجاد کوران

استفاده از دست انداز های بلند به دلیل ایجاد سایه پذیری بیش تر و کاهش دما

استفاده از رنگهای روشن در نما سازی وجود حیاط مرکزی به طوری که کف حیاط پایین تر از کف خانه باشد.

ایجاد فضای سبز به صورت گودال باغچه

وجود بادگیر به صورت غنصری چشم گیر در معماری بومی

عناصر تشکیل دهنده ی مسکن بومی

اجزای تشکیل دهنده ی ساختمان های مسکونی علاوه بر تأثیرات اقلیمی از عوامل مختلفی مثل عوامل، فرهنگی، اعتقادی، تاریخی اجتماعی، اقتصادی، جغرافیایی و اقلیمی نیز پیروی می کند. خانه ها در این منطقه یک با دو طبقه هستند. عناصر تشکیل دهنده ی مسکن بومی در اقلیم گرم و مرطوب شامل ورودی میان سرا، ایوان اتاق هاف بادگیر، بام، پنجره و روزن است که در ادامه شرح خواهیم داد. ورودی، عامل دعوت کننده به فضاهای داخلی است که ارتباط دهنده افراد با فضاهای داخل و خارج بنا می باشد. ورودی های اصلی اکثرآ در جنوب بنا واقع اند. اکثر ورودی ها به صورت پیش آمدگی و با عقب نشینی است که بدون آن که دید مستقیمی به حیاط اندرونی داشته باشند، با هوای آزاد در ارتباط می باشند و گاه دارای سکو جهت نشستن و استراحت در دو طرف خود نیز هستند. هم چنین دارای سقف یا سایبانی به طور سه متر برای جلوگیری از تابش نور مستقیم آفتاب و ایجاد سایه ی مناسبی برای حفاظت افراد از گرما دارد. درب های ورودی دارای تزئینات زیبا بر روی خود هستند که درب ورودی معمولاً از چوب کنده کاری شده ساخته شده است، و چوب ها از سی سم یا کهور هستند که در برابر حرارت و شرجی مقاومت زیادی دارد.

ادامه دارد...

اسکله های مخصوص کشتی های فله بر حامل کالاهای فله خشک و یا برای کشتی های حمل کننده کالاهای فله مایع، مشخصات و مختصات اسکله ها متفاوت است. بنابر این هر بندر باید از نظر طول، عمق، نوع و ظرفیت اسکله ها، توان تأمین بدون وقفه نیازهای متناسب با ترافیک کشتی و کالا را داشته باشد. حوضچه آرامش - برای فراهم نمودن امکان پهلوگیری و عملیات تخلیه و بارگیری بدون توقف کشتی ها، بنادر احتیاج به حوضچه آرامش دارند که اسکله ها و کشتی های پهلو گرفته در کنار آنها را از تلاطم دریا - ناشی از تحولات جوی و دریایی - مصون نگه دارد. در برخی بنادر که درون رودخانه و یا خور قرار دارند و اسکله ها در حاشیه آن ها احداث شده، حوضچه آرامش به طور طبیعی در اختیار بندر است، اما در اکثر بنادر با احداث موج شکن در نوار ساحلی، حوضچه آرامش برای احداث اسکله و پهلوگیری کشتی ها تأمین میگردد. طول و جنس مصالحی که به وسیله آن ها موج شکن احداث میشود، متنوع بوده ولی در اکثر موارد از سنگهای معدنی در ابعاد مختلف برای زیرسازی و تحکیم و تثبیت استفاده می شود و برای به حداقل رساندن هزینه احداث موج شکن سنگهای موجود در نزدیکی تر معادن به محل احداث بندر استخراج شده و به کار می روند. شکل و نحوه احداث موج شکن ها به عوامل متعددی از جمله جنس بستر و جریانات دریایی و رسوبات بستگی دارد. می شود حوضچه آرامش، وابسته به ابعاد موج شکن به ویژه طول بازوهای آن می باشد و طبعاً هر چه مساحت حوضچه بیشتر باشد عملیات دریایی با سهولت بالاتری انجام شده و به لحاظ امکان احداث اسکله های بیشتر درون آن، بندر میتواند ظرفیت بالاتری داشته باشد بنابر این در اجزای شکل دهنده یک بندر، موج شکن به عنوان زیر ساختی مهم محسوب می شود.

و از نظر امکان توسعه و دسترسی به سایر شقوق حمل و نقل، به شدت دچار محدودیت هستند. هر چند در سال های اخیر اقداماتی برای احداث جاده های دسترسی مستقل برای برخی از بنادر مذکور انجام شده، اما کمالات محدودیت ها به خصوص برای توسعه اماکن پشتیبانی آنها وجود خواهد داشت. همان طور که اشاره شد، بنادر شهید رجایی، امام خمینی و امیرآباد که سهم عمده ای از ترافیک دریایی کشور را به خود اختصاص می دهند، از نظر دسترسی پسکرانه ای شرایط مطلوب و مناسبی دارند. این بنادر نه تنها در محدوده شهری واقع نشده اند، بلکه دارای محوطه های وسیعی بوده در پیرامون آن ها نیز فضا برای توسعه اماکن پشتیبانی وجود دارد. به علاوه، کیفیت دسترسی جاده ای این بنادر را هم می توان خوب و مناسب ارزیابی کرد. زیر ساخت های بندری (Port Infrastructure)

اسکله - مهم ترین زیر ساخت هر بندر که نقطه اتصال دریا و خشکی است، اسکله ها هستند. مانند دسترسی های دریایی و پسکرانه ای، تناسب بین طول اسکله های عملیاتی و ظرفیت سایر اجزای بندر ضروری است. در غیر این صورت، زمان انتظار کشتی ها برای ورود به بندر و پهلوگیری به اسکله افزایش یافته و بیش از حد معمول و متعارف خواهد گردید که ضمن تحمیل جریمه دیرکرد (دموراز) به صاحبان کالا، در مجموع خسارات قابل توجهی به ذی نفعان مختلف وارد شده و عملاً باعث تنزل رقبای پذیری بندر خواهد شد. همچنین دارا بودن اسکله های منطبق با کاربریهای متنوع - با توجه به انواع کشتی های کسه به یک بندر تردد میکنند - حائز اهمیت است. به عنوان مثال برای کشتی های کانتنرپر، اسکله های دارای ظرفیت مناسب، ریل برای قرار گرفتن کنتری کرین و متصل به محوطه نگهداری کانتنر ضروری است، حال آن که برای

بررسی سازوکارهای اجرایی و عوامل جانبی بندر موفق و کارآمد

بخش دوم

نقش آفرینی بنادر در اقتصاد دریایایه

ضرورت تناسب دسترسی دریایی و زیر ساخت های بندری

گروه اقتصاد دریایایه - محمد راستاد -

برای این که بندری بتواند به صورت مؤثر در اقتصاد دریا پایه نقش آفرینی نماید، مجموعه ای از امکانات سسخت افزاری و نرم افزاری را باید در اختیار داشته باشد. نحوه اداره و مدیریت بندر و مقررات حاکم بر فعالیت های آن نیز تأثیر بسزایی در رونق و رقابت پذیری بندر خواهد داشت. لذا یک بندر علاوه بر ملزومات فیزیکی مورد نیاز برای انجام عملیات دریایی و بندری، به سازوکارهای اجرایی و عوامل جانبی دیگری احتیاج دارد تا بتواند به عنوان بندری موفق و کارآمد، علاوه بر تأثیر گذاری بر اقتصاد کلان کشور، در ساختار اجتماعی و اقتصادی محدوده پیرامون خود، ایفای نقش نماید.

توجه به این نکته بسیار حائز اهمیت است که در مکان یابی احداث بنادر جدید، مقوله چگونگی برقراری دسترسی دریایی به دقت مورد قرار گرفته و بهترین و ایده آل ترین نقاط از نظر سهولت ایجاد دسترسی دریایی انتخاب شوند. البته شاخص های متنوع دیگری نیز در انتخاب مکان مناسب احداث یک بندر دخیل بوده، اما به دلیل هزینه های بسیار زیاد اولیه برای ایجاد کانال دسترسی دریایی و حفظ عمق در مکان هایی که عمق طبیعی کمی دارند و احیاناً رسوب گذاری آن ها بالاست، در مکان یابی، توجه ویژه به این مسئله کاملاً ضروری است؛ چرا که رونق و رقابت پذیری یک بندر تجاری تا حد زیادی به آن بستگی خواهد داشت.

دسترسی پسکرانه ای (Hinterland Accessibility)

علاوه بر دسترسی دریایی، کیفیت و چگونگی دسترسی پسکرانه ای یک بندر تجاری نیز اهمیت زیادی دارد. موقعیت جغرافیایی بندر از نظر قرار گرفتن در فضایی که بتواند بدون معارض به اماکن پشتیبانی در خشکی و مجاورت خود دسترسی مناسبی داشته باشد، تعیین کننده یکی از مزایای بندر خواهد بود. همچنین این موقعیت باید به گونه ای باشد که کالاهای ورودی یا خروجی از به بندر بتوانند با حداکثر سرعت و حداقل هزینه و زمان، مسیر دسترسی را طی نمایند. لازمه این امر دسترسی

فرمانده نیروی دریایی سپاه

حضور نیروهای S.N.S.F. سپاه روی ۳۲ کشتی تجاری

فرمانده نیروی دریایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی با اشاره به هفتمین سالگرد شهادت سردار محمد ناظری گفت: او مرد اولین هاست، از اولین حضور در اقیانوس ها گرفته تا اولین مجری عملیات های برون مرزی و مقابله با دزدان دریایی و آموزش نیروهای مقاومت در منطقه. به گزارش اقتصادسراسر آمد، سردار تنگسیری به تسنیم افزود: با توجه به هفتمین سالگرد شهادت سردار محمد ناظری بفرمایید: از چه زمانی با شهید ناظری آشنا شدید و ایشان چه نقشی در ارتقای نیروهای رزمی سپاه به ویژه نیروی دریایی داشت افزود: افتخار داشتیم زمانی که در معاونت عملیات نیروی دریایی بودم با سردار رشید اسلام حاج محمد ناظری آشنا شدم، این شهید خصلت های روحی و فردی و همچنین ویژگی های سازمانی خاصی داشت، از جمله اینکه وقتی با دوستانی آشنا می شد در لحظه اول در دل آنها می نشست زیرایی تکلف صحبت می کرد. سردار افزود: حضور در خلیج عدن و تنگه باب المندب را خودش شروع کرد، کشتی ساویر را خودش در منطقه مستقر کرد، نیروهای وارد و حفاظتی اش را خودش در کشتی ساویر مستقر و طرح جابه جایی نیروهای حفاظتی کشتی های دیگر در منطقه را اجرا کرد. سردار ناظری مرد اولین هاست، اولین حضور در اقیانوس، اولین در راه اندازی اسکورت کشتی های تجاری با نیروهای حفاظتی، اولین آزادسازی کشتی ها از دست دزدان دریایی، اولین توقیف کشتی متخلف خارجی، اولین فردی که نیروهای مقاومت را در منطقه آموزش داد، اولین فردی که عملیتهای برون مرزی را در دفاع مقدس انجام داد و اولین فرماندهی که در جزیره ای که هیچ چیزی نداشت یگان ویژه تکاوری دریایی اباعبدالله (ع) را ایجاد کرد. درخصوص نقش این شهید علاوه بر آموزش نیروهای ایرانی، در آموزش نیروهای حزب الله لبنان و مقاومت در سوریه هم بفرمایید. وی افزود: همان طور که می دانید کشتی های نفتی و تجاری مقابل دزدان نیازمند نیروی حفاظتی هستند و حاج محمد این نیروهایش را در کشتی ها مستقر کرد، در زمان حاضر روی ۳۲ کشتی در آبهای بین المللی و دور، نیروهای حاج محمد ناظری برای حفاظت حضور دارند و یک مورد نداشتیم که بچه های ما روی یک کشتی باشند و دزدان دریایی آن را ببرند، این نتیجه روحیه و تعهد و آموزشی است که سردار ناظری در این بچه ها نهادینه کرد است.

مدیر کل شیلات هرمزگان:

بیش از هشت هزار هکتار اراضی جاسک مستعد پرورش میگو است

مدیر کل شیلات هرمزگان گفت: جاسک ظرفیت تولید هشت هزار و ۳۰۰ هکتار اراضی پرورش میگو دارد و در این شهرستان چهار مرکز تکثیر با ظرفیت تولید ۸۰۰ میلیون قطعه بچه میگو در حال بهره برداری است. به گزارش اقتصادسراسر آمد، مسعود بارانی در دیدار با فرماندار جاسک در راستای توسعه و ارتقای تعامل و رفع موانع تولیدات شیلاتی این شهرستان افزود: همچنین هفت گروه پرورش ماهی در قفس با ظرفیت تولید پنج هزار و ۸۰۰ تن ماهی در جاسک مجوز فعالیت گرفته اند. وی بیان کرد: دسترسی شهرستان جاسک به آب های عمان و آب های آزاد باعث شده این منطقه ساحلی در بحث تأمین مواد اولیه کارخانه های تن ماهی و صید در آب های دور از موقعیت ویژه ای برخوردار شود. مدیر کل شیلات هرمزگان در ادامه بر رفع موانع تولید، تسهیل در تولید، تلاش در راستای ارتقای تولید با بهره گیری و ارتقای تعامل همکاری با شیلات جاسک به عنوان محورهای اصلی تأکید کرد و گفت: این شهرستان از جایگاه ویژه ای در صید و صیادی استان و کشور برخوردار است. بارانی ادامه داد: بیش از پنج هزار و ۱۰۰ نفر صیاد با افزون بر ۸۰۰ فرزند شناور صیادی در جاسک مشغول صیل و صیادی هستند. رییس شیلات جاسک نیز در این نشست از تخلیه ۴۰۰ تن صید ماهیان آب های دور در این شهرستان خبر داد و گفت: تا پایان فصل صید پنج هزار تن ماهی صید می شود. علی اصغر زارعی افزود: بیشتر صید هدف این شناورها تن ماهیان است که در آب های بین المللی و دور از ساحل صید می شوند. وی ادامه داد: ماهی های صید شده این شناورها تأمین کننده مواد اولیه کارخانه های تن ماهی است و به استان های مختلف کشور ارسال می شود. رییس شیلات جاسک با بیان اینکه در سالجاری ۱۵ فرزند لنج صیادی آب های دور در شهرستان جاسک فعالیت می کنند، گفت: شناورهای آب های دور بسته به گنجایش سردخانه تا ۲۰۰ تن در هر دوره ۴۵ تا ۱۰ روزه صید می کند. زارعی با اشاره به اینکه صید آب های دور در شهرستان جاسک از اواخر شهریور ماه آغاز و تا اواخر خرداد سال بعد ادامه دار، تصریح کرد: در هر فرزند شناور صیادی لنج آب های دور حدود ۲۵ نفر صیاد به طور مستقیم مشغول فعالیت هستند. فرماندار جاسک نیز با اشاره به فعالیت های خوب شیلاتی صورت گرفته در این شهرستان گفت: کلنگ زنی مرکز بازسازی ذخایر آبزیان لایک جاسک در زمینی به مساحت ۱۰۰ هکتار با ظرفیت تولید در ماهیاساز ۱۵۰ میلیون قطعه انواع بچه میگو بومی و پنج میلیون قطعه ماهیان دریایی در این شهرستان از جمله اقدامات مهم دولت مردمی در حوزه شیلات و جلب رضایت مردم است.